

EEN PAAR VOORBEELDEN

In onderstaande voorbeelden wordt de werkwijze van de afzonderlijke vormen van begeleiding uitgelegd. Ze dienen als hulp bij het maken van een goede keuze.

'De relatie met mijn naaste collega-predikanten is moeizaam'

In (pastorale) supervisie wordt de relatie bekeken vanuit je leervragen en vanuit verschillende invalshoeken: jij als persoon, de beroeps- en geloofsopvattingen over collegialiteit en je inschatting van de specifieke context.

Als je wilt werken aan verbetering van de relatie en daar tools voor aangereikt wilt krijgen, is (Ruimzicht) coaching geschikt.

Bij geestelijke begeleiding zoek je naar de oordeelsvrije ruimte waarin jij en de ander vrijuit tevoorschijn mogen komen.

In begeleide intervisie kun je leren van de feedback en ervaringen van collega's. (Let op: het is niet handig als de collega's waar je problemen mee hebt ook in de intervisiegroep zitten. Als je met hen zelf aan de slag wilt, is teambegeleiding – door een coach of pastoraal supervisor – meer op zijn plaats.)

'Ik lijk mijn energie en inspiratie kwijt te zijn'

Met behulp van (pastorale) supervisie neem je deze constatering vanuit verschillende perspectieven onder de loep, en bekijk je hoe dit gebrek aan inspiratie tot uiting komt in je werk en hoe je ermee verder wilt. Een pastoraal supervisor kan ook werken met je religieuze autobiografie.

In deze situatie kun je (Ruimzicht)coaching kiezen om te ontdekken waar de 'lekken' zitten en te zoeken naar bronnen van inspiratie.

In geestelijke begeleiding kan de vraag 'wat is mijn weg?' veranderen in 'wat is Gods weg met mij?'

In begeleide intervisie kun je je ervaringen delen met collega's en door hen bevraagd worden.

'Ik besteed veel voorbereidingstijd aan mijn preek, maar voel me onzeker over het resultaat'

In supervisie verkennen we hoe (de inhoud van) de preek gerelateerd is aan jou als persoon, in de context waarin je werkt. In pastorale supervisie kunnen we concreet naar je preek luisteren en onze ervaringen systematisch delen.

Bij geestelijke begeleiding verken je de Bron waaruit je put.

Bij de (Ruimzicht)coaching komt de concrete aanpak van de preekvoorbereiding aan bod, gekoppeld aan de eigen vooronderstellingen en verwachtingen.

'De gemeente maakt een stormachtige periode door, daar dreig ik in vast te lopen'

Bij (pastorale) supervisie wordt onderzocht hoe jij als leider van de gemeenschap zelf deel bent van deze storm (actief en passief).

Bij de (Ruimzicht)coaching onderzoek je welke (sociale) mechanismen er spelen, welke reactie dat bij je oproept en hoe je daar anders in kunt opereren.

Bij geestelijke begeleiding oefen je om tijdens de storm steeds in vertrouwen te blijven vragen: welke weg wil God met mij/ons gaan?

Deskundige begeleiding van predikanten en kerkelijk werkers

NIEUW

De synode van de Protestantse Kerk besloot in november 2016 dat – in het kader van de Permanente Educatie – elke predikant en kerkelijk werker geacht wordt één keer in de vijf jaar een begeleidingstraject te volgen. Dat kan geestelijke begeleiding, coaching, (pastorale) supervisie of begeleide intervisie zijn.

Deze folder helpt bij de keuze tussen de verschillende vormen van begeleiding. Het onderscheid hiertussen is vloeiend. Het verschil zit in de invalshoek.

Voor de kosten van de aangestuurde uren begeleiding (maximaal 28 uur) kan één keer per vijf jaar een declaratie ingediend worden bij de dienstenorganisatie tot een maximum van € 720,- maar niet meer dan de werkelijke kosten. Extra uren en kosten begeleiding kunnen worden ondergebracht bij het studieverlof onder eigen regie of worden aangevraagd bij fondsen (zie voor meer informatie de [website](#)).

VOORAF

Een goede match met de begeleider is een vereiste voor een goed begeleidingstraject. Daarom start een traject in de regel met een vrijblijvend kennismakingsgesprek. Aan het einde van dit gesprek wordt in gezamenlijkheid bepaald of en hoe men met elkaar verder gaat. Gewoonlijk ontvangt men dan een voorstel met geformuleerde persoonlijke doelen, het aantal gesprekken, de duur en de frequentie van de gesprekken. Na het laatste begeleidingsgesprek volgt een afrondend evaluatiegesprek. De relatie tussen begeleider en cliënt is strikt vertrouwelijk.

Een begeleidingstraject is altijd maatwerk. Het belangrijkste onderdeel van elke begeleiding is misschien wel het formuleren van een goede begeleidingsvraag. Deze vraag vormt namelijk het uitgangspunt van het gehele traject.

Het is aan te bevelen voor elke cyclus niet dezelfde vorm van begeleiding te kiezen, maar gedurende je loopbaan, afhankelijk van de context, verschillende vormen van begeleiding in te zetten.

Bij sommige begeleidingsvormen kun je kiezen voor een individueel of een groepstraject. Het hangt ervan af wat jij in jouw situatie prettig vindt. Voordeel van een groep is de interactie, het van

elkaar kunnen leren. Naaste collega's zijn hiervoor – met het oog op openheid en veiligheid – niet geschikt. Bij het vinden van een groep kan een werkgemeenschap of classispredikant behulpzaam zijn.

(PASTORALE) SUPERVISIE: leren aan werkervaringen

In supervisie gaat het erom je verder te ontwikkelen als predikant/kerkelijk werker en pastor, door met hulp van de supervisor te reflecteren op de eigen werkervaringen. De persoon van de supervisant speelt een belangrijke rol in het leerproces, en het werk – in al zijn diversiteit – vormt daarbij het uitgangspunt. Juist in het kerkenwerk komt de eigen persoon van voorganger of pastor helemaal mee. Het doel van supervisie is (meer) integratie van jezelf als persoon (met je eigen biografie, achtergrond en spiritualiteit), de professionele vaardigheden die het ambt van predikant of kerkelijk werker vraagt, in jouw specifieke werkcontext.

Sommige supervisors hebben de opleiding pastorale supervisie ook gevolgd en zijn bekend met werkvormen als verbatim, preekanalyse en de religieuze autobiografie. De supervisor heeft zelf altijd ook ervaring als predikant/pastor, of anderszins relevante expertise in de begeleiding van pastores.

Begeleider: gecertificeerd supervisor bij de LVSC ([lvsc.eu](#)), daarnaast gecertificeerd bij de Raad voor de Klinisch Pastorale Vorming en Pastorale Supervisie ([raadkpv.nl/raadkpv](#)). Als hulp bij het zoeken van een begeleider is op [de website over de Permanente Educatie](#) een lijst te vinden van geregistreerde (predikant)supervisoren die actief zijn binnen de Protestantse Kerk. Je hoeft je niet tot deze lijst te beperken.

Vorm: individueel of in een groep van 2 tot 4 collega's; tien zittingen van ca. 1 tot 1,5 uur (individueel) of 2,5 tot 3 uur (groep).

GEESTELIJKE BEGELEIDING: je geestelijke weg verder verkennen

De focus ligt in de geestelijke begeleiding op je eigen geestelijke weg: de bewustwording van de werking van God (het transcendente) in jouw bestaan. Centraal staat het leren onderscheiden waarop het aankomt. Het perspectief is steeds: het (dieper) leren onderscheiden van je verlangen en van de werking van God in jouw bestaan. Het gaat in geestelijke begeleiding niet om oplossingen. Maar de verdieping en onderscheiding waartoe de begeleiding uitnodigt is juist wel van belang op crisismomenten en kruispunten. Je raakt meer in contact met jezelf en de bron. Je groeit in een basishouding van authenticiteit, rust, vertrouwen en onbekommerdheid.

Begeleider: je kunt een geestelijk begeleider vinden op de website van het Netwerk Geestelijke Begeleiding binnen de Protestantse Kerk ([netwerkgeb.nl](#)).

Vorm: meestal individueel; een kennismakingsgesprek en zes vervolggelbesprekken. De jaargang 'Zorg voor de ziel' is erkend als begeleidingstraject van geestelijke begeleiding in groepsverband.

COACHING: probleem- en oplossingsgericht leren

Coaching is een vorm van begeleiding op het gebied van professionele, organisatorische en persoonlijke ontwikkeling. Coaching is een gestructureerd en doelgericht proces, gericht op het verbeteren van

prestaties in de uitvoering van het beroep of de functie, waarbij de coach op interactieve wijze de gecoachte aanzet tot effectief gedrag door:

- bewustwording en persoonlijke groei
- het vergroten van zelfvertrouwen en
- het exploreren, ontwikkelen en toepassen van eigen mogelijkheden.

Als je met directe collega's wilt werken aan teamvorming, dan is er de mogelijkheid van teamcoaching. Onder begeleiding van een teamcoach die zich gespecialiseerd heeft in samenwerking en teams kan begeleiden naar zelfstandigheid en zelfsturing.

Begeleider: gecertificeerd coach, aangesloten bij LVSC ([lvsc.eu](#)), NOBCO ([nobco.nl](#)) of ST!R ([stir.nu](#)). Specifiek voor predikanten heeft Stichting Ruimzicht een coachingstraject 'coachen naar bevlogenheid' ontwikkeld.

Vorm: in de regel individueel.

BEGELEIDE INTERVISIE: intercollegiaal leren

Begeleide intervisie is een collegiale consultatie met het oog op de ontwikkeling van de eigen professionaliteit met gebruik van verschillende leer- en werkvormen. Kenmerken van intervisie zijn wederkerigheid (het leren van en met elkaar), eigenaarschap (de groep is zelf verantwoordelijk) en rolwisseling (telkens is iemand anders facilitator). Voordeel van een groep is de interactie, het van elkaar kunnen leren. Naaste collega's zijn hiervoor – met het oog op openheid en veiligheid – niet geschikt.

Begeleider: gecertificeerd begeleider die intervisie als onderdeel van zijn opleiding heeft gehad. Je kunt daarvoor terecht bij de beroepsregisters die hiervoor genoemd worden. Zo bieden bijvoorbeeld [pastoraal supervisors](#) ook begeleide intervisie aan. Stichting Ruimzicht biedt een vorm van [begeleide intervisie](#) aan, gericht op het zelfstandig functioneren van de intervisiegroep.

Vorm: in een groep van ca. 5 tot 8 personen.